
Predlog ukrepov za izboljšanje položaja nevladnih organizacij

1. Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti

Poleg javnega financiranja projektov in programov nevladnih organizacij s strani države in občin je pomembna oblika podpore tudi možnost brezplačnega najema prostorov. Pri tem pa predvsem občine, v obstoječem Zakonu o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti, trčijo ob omejitve. Zakon določa omejitve trajanja brezplačnega najema do 5 let, z možnostjo petletnega podaljšanja ter obvezen pogoj statusa v javnem interesu, ki daje NVO pravico do brezplačnega najema.

Predlagamo spremembo zakona z rešitvami, ki bodo samoupravnim lokalnim skupnostim omogočile bolj fleksibilno odločanje o načinu rabe svojega stvarnega premoženja, torej omogočanje daljšega obdobja brezplačnega najemnega razmerja v prostorih, ki jih namensko določijo za delovanje NVO, ter možnost presoje o delovanju nevladne organizacije v javnem interesu na lokalni ravni, saj veliko število lokalnih NVO ne izpolnjuje zahtevnih pogojev za pridobitev statusa pri pristojnih ministrstvih, v svojem okolju pa opravljajo pomembne javno koristne programe, ki jih občine potrebujejo, jih kot takšne prepoznavajo in jih želijo podpreti z možnostjo brezplačne uporabe prostorov. Ukrep, ki ga predlagamo, je v interesu lokalnih samouprav, NVO ter občank in občanov, ki so koristniki programov nevladnih organizacij. Smiselno pa je tudi zato, ker se občine vse pogosteje odločajo za investicije v prenovu zgradb, z namenom trajnejšega zagotavljanja prostorov za izvajanje javno koristnih programov brez neživiljenjskih administrativnih omejitev, ki otežujejo razvoj programov, organizacij in lokalnih skupnosti.

2. Ustanavljanje pokrajin

V regionalnih stičiščih nevladnih organizacij pozdravljamo napore vlade za vzpostavitev pokrajin. Pri tem si želimo strokovno rešitev, ki bo seveda tudi politično sprejemljiva, funkcionalna in hkrati racionalna in bo prispevala k decentralizaciji države, a bo hkrati prispevala tudi k smiselni povezanosti območij in ne njihovi pretirani drobitvi. Regijska stičišča so bila od svoje vzpostavitve leta 2008 načrtovana kot del regijskih struktur, žal pa do vzpostavitve regij, kljub večim poskusom, ni prišlo in tako nimamo regijskega sogovornika temveč le veliko število posameznih občin in njihovih vodstev.

Ne samo nevladne podporne organizacije, tudi druge institucije bodo z vzpostavitvijo regij in s tem oblikovanih regijskih politik lažje uresničevale svoja poslanstva, predvsem pa bodo z vzpostavitvijo regij vsi razvojni partnerji v regiji lahko v večji meri delovali v smeri razvojnega povezovanja in sodelovanja.

Ker bo oblikovanje regij pomembno vplivalo tudi na delovanje in razvoj NVO in organizacij podpornega okolja, apeliramo na vključenost NVO v pripravo regijske zakonodaje.

3. Vključitev mehanizmov za zmanjševanje administrativnih ovir pri črpanju EU sredstev

Računsko sodišče je v revizijskem poročilu o *Uspešnosti črpanja sredstev evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020* ugotovilo, da je bila Republika Slovenija **delno** uspešna. K tej oceni gotovo prispevajo tudi administrativne ovire, postavljene s strani Republike Slovenije. Evropska komisija ponuja državam članicam širok nabor mehanizmov, ki zagotavljajo učinkovito in hitro črpanje sredstev, na državi pa je odločitev, katere mehanizme bo uporabila. Naj naštejemo le nekaj tistih, ki pomembno olajšajo prijavo projektov, njihovo izvajanje in poročanje, tako izvajalcem projektov kot ministrstvom v vlogi organov upravljanja. Ti so: mehanizem pavšalnega financiranja za projekte v vrednosti do 100.000 evrov in s tem povezano poenostavljeno poročanje ter s tem osredotočanje k učinkom; predplačila; določitev NVO in socialnih podjetij kot upravičenih partnerjev v projektih, ki naslavljajo področja, na katerih delujejo; določitev deleža celotnih, kohezijskih sredstev za projekte NVO; vzpostavitev kreditnih shem (ugodna povratna sredstva) ...

Tudi priporočila računskega sodišča gredo v smeri skrajšanja časa od izdaje sklepa o izbiri operacije do sklenitve pogodbe o sofinanciranju ter čim bolj poenostavljeni uporabniški izkušnji s pripravo in oddajo zahtevka za izplačilo.

Izteka se rok za predložitev operativnega programa Evropski komisiji. V dokumentu, ki ste ga ob prevzemu oblasti prejeli, ste bili soočeni z neusklajenostjo vsebinskega in finančnega dela, pri čemer so še posebej organizacije civilne družbe bile postavljene v neenakopravni položaj oz. spregledane. Naj bo kljub kratkim rokom, ki so na voljo za pripravo dokumenta, posebna skrb namenjena tudi tistim področjem, kjer so nevladne organizacije lahko potencialne izvajalke projektov, ki bodo prispevali k doseganju ciljev kohezijske politike na državni in regionalni ravni in zagotovite, da bodo v okviru dokumentov podani pogoji, da bomo nevladne organizacije lahko s svojimi projekti prispevale k razvoju Slovenije, predvsem v skrbi za blaginjo njenih državljanek in državljanov, še posebej tistih s posebnimi potrebami in bile pri tem tudi ustrezno finančno podprte.

4. Spodbude za razvoj socialne ekonomije

Socialno podjetništvo je generator socialnih inovacij, razvoja storitev, ki jih skupnost potrebuje, in zagotavljanja krepitve človeških virov, še posebej na področju zaposlovanja težje zaposljivih skupin prebivalcev. V preteklih letih se prav veliko na tem področju v smislu sistemske podpore države ni zgodilo in je razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji zastal. Socialno podjetništvo potrebuje delujoče podorno okolje, kot ga imamo za klasično podjetništvo, potrebuje spodbude za zaposlovanje in investicije v opremo. Samo s takšnim pristopom se bo lahko razvijalo v želeni smeri, ki je bila v preteklosti začrtana s strategijo in zakonom o socialnem podjetništvu ter prispevalo k blaginji in kvaliteti življenja v državi.